

परराष्ट्र नीतिका बारेमा परराष्ट्र सम्बन्ध परिषदमा गरिएको सम्बोधन

हिलारी रोड्याम क्लिन्टन

विदेश मन्त्री,

वाशिंगटन , डि सि

१५ जुलाइ, २००९

धन्यवाद रिचर्ड, म आज यस नयाँ मुख्यालयमा उपस्थित हुन पाउँदा ज्यादै खुसी र आभारी छु । म पुरानो मुख्यालयमा धेरै पटक गएको छु । तर विदेश मन्त्रालय नजिकै अर्को शाखा हुनु अझ खुसीको र सजिलो कुरा हो । परिषदबाट हामी कैयौं सुभावहरु पाउने गछौं । अब हामीलाई भविष्यमा के र कसरी गर्नुपर्छ भन्ने सुभावहरु सुन्नका लागि टाढा जानु पर्ने वाद्यता रहेन ।

रिचर्डले भरखर हामीले सामना गरिरहेका समस्या र मुद्दाहरुका बारेमा कुरा गरे जुन मैले अहिले सम्बोधन गर्न गइरहेका कुराहरुका बारेमा सार संक्षेप जस्तै लाग्यो । तर म यस दर्शक दीर्घामा धेरै पुराना साथीहरु र सहकर्मीहरु मात्र नभइ पुरानो सरकारसँग अभ्यस्त धेरै अरु मान्देहरु पनि देखिरहेको छु । त्यसैले मेरो इमेलको इन बक्स सदा भरिभराउ हुन्छ ।

मैले विदेश मन्त्रालयमा कार्य थालनी गर्नु केही अघि मात्र एकजना पूर्व विदेश मन्त्रीले मलाई कहिले पनि धेरै, ज्यादा काम गर्ने कोशिश नगर्नु भन्ने सुभाव दिनुभएको थियो र यदि यो सम्भव भएको भए अत्यन्त उचित चेतावनी वा सुभाव थियो । तर अहिले दुइ युद्ध, मध्य पूर्वमा द्वन्द्व, हिंसात्मक अतिवाद, चरम हिंसा, आणविक विस्तार, विश्वव्यापी आर्थिक मन्दी, जलवायु परिवर्तन, भौकमरी र रोग, धनी र गरीबवीच बढावो खाडल जस्ता अन्तरराष्ट्रिय मुद्दाहरु अक्षम्य छन् । यी र यस्तै चुनौतिहरुले अमेरिकाको सुरक्षा र समृद्धिमा असर पार्छ । यी नै विश्वव्यापी स्थायित्व र प्रगतिका लागि ठूला चुनौतिहरु हुन् ।

तर यी माथि उल्लेखित कारणहरुबाट भविष्यका बारेमा निरास वा हतास भइहाल्नु पर्ने भने छैन । यिनै आर्थिक अन्तरनिर्भरता, खुला सीमा र अर्थ, वस्तु, सूचना, सेवा, र मानिसहरुको द्रूत आवतजावत जस्ता तत्वहरु जसले हाम्रा समस्याहरु थप्ने काम गर्नुपर्छ यिनीहरुनै समाधानका माध्यम हुन् । धेरै भन्दा धेरै राष्ट्रहरुका यी र यस्तै साभा चुनौतिहरु भएका कारण यो अमेरिकाको लागि अन्य राष्ट्रहरुसँग हातेमालो गर्दै समस्याहरुको समाधान खोज्नका लागि नेतृत्व प्रदान गर्ने अवसर साथै गहन जिम्मेवारी पनि हो । आजको विश्वमा अमेरिकाको प्रमुख लक्ष्य यही नै हो ।

कसैले हाम्रो देशको हालको आर्थिक समस्यालाई अमेरिकी शक्तिको हासको संकेतका रूपमा लिन्छन् र अन्य शक्ति राष्ट्रको उदय देख्छन् । अन्य केहीले हामीले नेतृत्व गर्ने कुरामा विश्वास नै गर्दैनन् । उनीहरुको विचारमा अमेरिका अर्काको नाममा र हितमा आफ्नो सिद्धान्त लादने अनुत्तरदायी शक्ति हो । तर तिनीहरु सरासर गलत हुन् । प्रश्न हाम्रो मुलुकले विश्वको नेतृत्व गर्न सक्छ या सकैन अथवा गर्नु पर्छ या पैदै भन्ने होइन तर अमेरिकाले कसरी २१ औं शताब्दीको विश्व नेतृत्व गर्छ भन्ने हो । हाम्रो नेतृत्वमा अनुदार र कडा विचारधारा तथा पुराना सूत्रहरु लाग्नु हुँदैनन् । हामीलाई हाम्रो राष्ट्र सुरक्षित राख्न, साभा समृद्धि विस्तार गर्न र बढी से बढी मानिसलाई उनीहरुको जन्मसिद्ध सामर्थ्य वा सम्भावना उपभोग गरी वाँच्न मद्दत गर्न कसरी अमेरिकाले आफ्नो शक्ति प्रयोग गर्न सक्छ भन्ने बारेमा नयाँ सोच जरुरी छ ।

राष्ट्रपति ओबामाले हामीलाई प्रचलित र सामान्य परिधि बाहिर गएर सोच्न सक्ने नेतृत्व प्रदान गर्नु भएको छ । वहाँले साभा चाहना, साभा मूल्य, मान्यता र आपसी सद्भावका आधारमा संवादको नौलो युग को थालनी गर्नु भएको छ । अझ अगाडि भन्नु पर्दा, अमेरिकाको अभूतपूर्व क्षमतामा जोड दिई हामीले साभेदारी र जनताको सशक्तिकरण मार्फत विश्वव्यापी मूल्य र मान्यताहरुलाई आफ्नै उदाहरण दिई अगाडि बढाउनु पर्छ । यसरी २१ औं शताब्दीका धर्मीहरुलाई परास्त गर्न, खतराहरु निराकरण गर्न र अवसरहरु हात पानका निमित्त हामीले विश्वव्यापी सम्मतिको निर्माण गर्न सक्नेछौं । जवसम्म हामी हाम्रा सोच र सिद्धान्तप्रति वफादार र सच्चा रहनेछौं र समयानूकूल रणनीतिहरु अवलम्बन गर्न सक्नेछौं तवसम्म अमेरिका विश्व नेतृत्वमा अगुवा नै रहिरहनेछ । त्यसैले हामी अमेरिकी नेतृत्वमा साभेदारहरुको निर्माण गर्नेछौं र कुनै राष्ट्रले एकलै सुल्भाउन नसकेको समस्या हल गर्नेछौं । साथै अरु साभेदार संलग्न परिणाममुखी कार्य गर्दै जाने नीति तय गर्दै अगाडि बढनेछौं ।

सर्वप्रथम म यो भन्न चाहन्छु कि हाम्रा परराष्ट्र नीतिहरु निर्माण गर्ने विचारधाराहरु आलोचनात्मक रूपमा महत्वपूर्ण छन्। त्यसैले मेरा लागि यी केवल वैचारिक अभ्यास मात्र होइनन्। विगतका १६ वर्ष देखि मैले प्रथम महिला, सिनेटर र अहिले विदेश मन्त्रीका रूपमा अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा हाम्रो देशलाई प्रतिनिधित्व गर्ने सुअवसर पाएको छु। मैले भोक्मरी पीडित बालबालिकाका पेटहरु, मानव वैचारिक योगदान गर्ने लागि देखिए छु। मैले भोक्मरी पीडित बालबालिकाका मानिसहरु, मतदान गर्नेबाट र स्वयम्भको सम्पत्तिवाट बच्चत महिलाहरु र शिक्षाबाट बच्चत तथा वेरोजगार युवा जमात जो अन्यकारमय, व्यर्थ भविष्यमा भासिइरहेका छन्, यी सबै अवस्थाहरु प्रत्यक्ष देखेको छु।

मैले कसरी आशा, मेहनत र चातुर्यद्वारा कडा भन्दा कडा व्यवधान पार गर्न सकिन्छ, भन्ने पनि देखेको छु। करिव ३६ वर्ष मैले यहाँ महिला, बालबालिका र विभिन्न परिवारका लागि वकालत गरेको थिएँ। मैले हाम्रो देशभरि भ्रमण गरी हाम्रा नागरिकहरुको दैनिक चुनौती र चिन्तनहरु सुनेको छु। मैले आफ्नो काम स्थायी बनाउन, आफ्नो धितो, ऋण तिर्न, छोराछोरीको कलेज शुल्क तिर्न र स्वास्थ्य उपचार खर्च जुटाउन संघर्षरत अभिभावकहरुसँग भेटेको छु।

यी सबै मैले देखेका दृश्यहरु र गरेका कार्यहरुले यो विश्वास दिलाउँछ कि हाम्रा परराष्ट्र नीतिहरुले जनताका पक्षमा नीतिहरु ल्याउनु पर्छ। डेटटटमा कामबाट निकालिएका कामदारहरु जसको भविष्य विश्वव्यापी अर्थक सुधारमा भर पर्छ, विकासशील विश्वका किसानहरु र साना व्यापारीहरु जसको अवसरको अभावका कारणले राजनीतिक र आर्थिक अस्थिरता र मन्दी निम्त्याउन सक्छ, हाम्रो देशका ती सपुत्रहरुका प्रियजन जो आफ्नो ज्यान जोखिममा राखेर इराक, अफगानिस्तान र अन्य ठाउँमा खेटेका छन्, हरेक क्षेत्रका बालबालिका जो उज्ज्वल भविष्यका हकदार हुन्। हाम्रा हरेक निर्णयहरु र कार्यहरुले यिनै करोडौ अमेरिकीहरु र अरबौं अन्य देशका जनताहरुको जीवन र अनुभव, आशा र सपनालाई सम्बोधन गर्नुपर्छ। यिनै जनताहरु मेरो र मसाँग काम गर्ने सबै मित्रहरु र हामीले दिनहुँ गर्ने कामको प्रेरणाका स्रोत हुन्।

हाम्रो परराष्ट्र नीतिका प्राथमिकताहरु प्रस्ताव गर्नुपर्दा हामीले सबभन्दा महत्वपूर्ण, जरुरी र दीर्घकालीन मुद्दाहरु एकै साथ समेट्नु र संबोधन गर्नु पर्ने हुन्छ। त्यसमा पनि हामीले राष्ट्रपति ओवामाले प्रागदेखि कायरोसम्म, मस्कोदेखि एक्रासम्म आफ्ना भाषणहरुमा व्यक्त गरेका बहुआयामिक कार्यहरुलाई प्राथमिकतामा राख्न जोड दिनुपर्ने हुन्छ। हामी आणविक हातहतियार को विस्तारलाई विपरीत दिशातिर लैजादै त्यस्ता हतियारको प्रयोगमा रोक लगाई विश्वलाई आणविक हतियारको त्रासबाट मुक्त गर्न चाहन्छौं। हामी संसारभरिका मुसलमानहरूसम्म पुगेर आतकादीहरु र हिंसात्मक अतिवादीहरूलाई एकल्याउदै हराउन चाहन्छौं। हामी मध्यपरिच्छममा वृहत शान्ति स्थापना गर्ने प्रयास गर्ने र सफल हुन सक्ने हरेक दल र समहलाई प्रोत्साहित गर्नुका साथ साथै समर्थन पनि गर्दौं। हामी सुदूर र सबल विकास मापदण्डहरु, स्वतन्त्र र निष्पक्ष व्यापार विस्तार र मर्यादित काम प्रदान गर्न सक्ने लगानीमा बृद्धि गर्दै हाम्रो आफ्नै अर्थिक सदृढीकरणलाई अगाडि बढाउदै विश्वव्यापीरुपमा अर्थिक सुधार ल्याउन प्रयत्न गर्दौं। हामी जलवायु परिवर्तन सँग सामना गर्दै, शक्ति सुरक्षाको बृद्धि र विकास गर्दै स्वच्छ, जलवायु शक्ति भएको भविष्यको जग वसाल चाहन्छौं। हामी जनताको हक अधिकारको रक्षा गर्दै त्यसै अनुरुपका परिणाम जनतालाई प्रदान गर्ने लोकतान्त्रिक सरकारको पूर्णरुपमा समर्थन गर्दौं साथै हामी संसारभर मानव अधिकारको समर्थन गर्न सँधै लागि रहन्छौं।

स्वतन्त्रता, मुक्ति, न्याय र अवसर हाम्रा मुख्य प्राथमिकताका विषयहरु हुन्। कोहीले हाम्रा यी मान्यताहरु हामीले हाम्रो कामलाई तर्कसंगत बनाउने उद्देश्यले प्रयोग गरेको आरोप लगाउँछन् जुन उनीहरुको मान्यता विपरीत हुन्छ। कोही अन्य भन्दैन फिर हाम्रो व्यवहार सँधै अर्कालाई नीच देखाउने साम्राज्यवादी छ र हामी अरुलाई उपयोग गरेर आफ्नो शक्ति विस्तार गर्न मात्र प्रयत्नशील छौं। साँच्चै यी र यस्तै सोच र अनुभूतिहरुका कारण अमेरिका विरोधी धारणा जनमानसमा गडेको छ, तर त्यसैले हामी के हाँ भन्ने कुरा प्रतिविम्बित गर्दैन। निसन्देह, विगतका केही वर्षहरुमा हामी केही हदसम्म हारेका या चुकेका छौं तर हाम्रा लागि ती क्षतिहरु अस्थायी हुन्। यो मेरो कुहिना जस्तै हो जुन हरेक दिन सुधार हुदैछ।

चाहे त्याटिन अमेरिका होस् वा लेवनान, इरान होस् या लाइवेरिया जो लोकतन्त्र बाट प्रेरित छन्, यस्ता देशहरुले लोकतन्त्र केवल चुनाव भन्दा धेरै फरक छ, भन्ने बुझेका छन्। यिनीहरु लोकतन्त्रले अल्प समूह सिमान्तकृत समूहको हक, अधिकार र प्रेस स्वतन्त्रताको सुरक्षा, दक्ष योग्य न्यायपालिका, कार्यपालिका र व्यवस्थापिकाको विकास र नीतिज प्रदान गर्नका लागि प्रतिवद्ध हुनु पर्छ भन्ने मान्यता राख्छन्। यहाँका जनताहरुले अमेरिकीहरूलाई सँधै सुभाव प्रदान गर्ने माध्यमका रूपमा मात्र नभइ मित्रका रूपमा लिएका छन्। गत हप्ता धानामा राष्ट्रपति ओवामाले भनेभै हाम्रो सरकारले जवाफदेहि र पारदर्शी शासन व्यवस्थाको सँधै साथ दिनेछ, र संसारको जहाँसुकै रहेर लोकतान्त्रिक संस्था निर्माण कार्यमा योगदान पुऱ्याउने जो कोहीलाई पनि समर्थन गर्नेछ।

हाम्रो परराष्ट्र नीतिले संसार विगतमा कस्तो थियो त्यस आधारमा नभइ हाल कस्तो अवस्थामा छ, त्यसलाई प्रतिविम्बित गर्नु पर्छ। उन्नाइसौं शताब्दीको शक्ति समूहलाई अवलम्बन गर्नु या बीसौं शताब्दीको शक्ति सन्तुलन रणनीति अवलम्बन गर्नुको मतलब छैन। त्यो व्यर्थ छ। हामी शीतयुद्ध ताकाको एकपक्षीय शक्तिमा फर्क्न सक्दैनै।

हाल, हामीलाई दुइ अत्यन्त अपरिहार्य (टार्न नसकिने) तथ्यले हाम्रो विश्वलाई डोहोच्याउदैछ भन्ने कुरा स्वीकार गर्नुपर्छ । पहिलो कुनै पनि राष्ट्रले एकलै संसारका चुनौतिहरुको सामना गर्न र पार गर्न सक्दैन । सबै विषय तथा मुद्दाहरु निकै जटिल छन् । घेरे खेलाडीहरु आफ्नो प्रभाव र प्रभुत्व देखाउन प्रतिद्वन्द्व गर्दैछन् । उदीयमान शक्ति र संगठनहरु देखि आपराधिक समूहहरु, गैरसरकारी संस्थाहरु देखि अल कायदासम्म, राज्य नियन्त्रित संचार माध्यम देखि टिक्टोक प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरूसम्म ।

दोश्रो, प्रायः सबै राष्ट्रहरु अप्रसार (non-proliferation) देखि रोग विरुद्ध लडाई देखि आतंक विरुद्ध को लडाई जस्ता उस्तै किसिमका विश्वव्यापी धर्मकीका बारेमा चिन्तनशील छन् तथापि इतिहास, भूगोल, सिद्धान्त तथा सुस्तीका कारणले उस्तै किसिमका वास्तविक बाधा व्यवधान समाना गर्दैछन् । सबैले यी बाधा अड्चन अनुभव गर्दैन् र सबै यी बाधाहरुको सामना गर्न साभा रूपमा साभा सिद्धान्त अनुरुप अडिग हुन्छन् ।

त्यसैले यी दुइ तथ्यले एकदम फरक संरचनाको माग अगाडि सार्छन् : पहिलो राज्यहरुमा जवाफदेही तथा जिम्मेवार संघ संस्थाहरुका लागि स्पष्ट प्रोत्साहन र इनाम त्यस्तै विभाजन पैदा गर्ने, फुट र मतभेद त्याउनेहरुलाई कडा भन्दा कडा सजायँको व्यवस्था आवश्यक पर्छ ।

यहाँको परिषद्ले "सामूहिक कारवाही आवश्यक पर्ने समस्याहरु" जसलाई म समझदारीको बाधा भन्ने गर्दै, यिनै समस्याहरुसँग जुधन हामी अमेरिकी नेतृत्वको प्रयोग गर्नेछ, किनकि कुनै पनि राष्ट्रले एकलै चुनौतिहरुको समाना गर्न सक्दैन, र कुनैपनि चुनौतिहरु अमेरिका विना सामना गर्न सम्भव छैन ।

र यो कार्य हामी यसरी गर्ने छौं, हामी हाल भएका र काम गर्दै रहेका संघ संस्था सँग सहकार्य गर्दै तिनमा सुधार गर्दै लानेछौं । पक्कै हामी अगाडि बढ्नेछौं । हामी हाम्रो शक्ति प्रयोग गरेर विभिन्न पक्षलाई समायोजन गर्दै, हाम्रो क्षमताद्वारा संसारका विभिन्न राष्ट्रहरुलाई एक आपसमा संबद्ध गर्नेछौं र वलियो परराष्ट्र नीतिमार्फत समस्याहरु समाधान गर्नका लागि साझेदार रणनीतिहरु बनाउनेछौं । हामी राज्यमा मात्र सीमित नरही गैर राज्य संरचनाहरु र व्यक्तिगत तहसम्म पुगेर समस्या समाधानका लागि योगदान पुऱ्याउने अवसर पैदा गर्नेछौं ।

हामीलाई विश्वास छ कि यस पहुँचले साभा चिन्ताका विषयहरुतर्फ विविध साझेदारहरुलाई एकीकृत गर्दै ध्यानाकर्षण गराउन मद्दत गर्नेछ । त्यसैले अन्यलाई आफ्नो जिम्मेवारी त्यागन वा शक्तिको दुरुपयोग गर्न कठिन हुनेछ तर कुनै राष्ट्र वा नागरिकलाई निष्पक्ष रूपमा उत्तरदायित्वको हिस्सेदार हुने मौका दिनेछ । छोटकरीमा हामी विभिन्न पात्र कर्ताहरुमाझमा प्रतिद्वन्द्वको भावना घटाएर समझदारी वृद्धि गर्नका निमित्त नेतृत्व प्रदान गर्नेछौं । फलस्वरूप वहुधुरीय पक्षमा नभइ वहु साझेदारी तर्फ नियन्त्रण कैन्दित हुनेछ ।

हामीलाई थाहा छ यो पहुँच सबै समस्याको हल या उपचार (रामवाण) होइन । हाम्रो लक्ष्यका बारेमा हामी स्पष्ट रहनेछौं । विश्वका सबै जनाले हामीलाई शभकामना दिईनन् न कि हाम्रा मूल्य मान्यताहरुलाई पनि महत्व दिनेछन् । साथै कोही त हाम्रा प्रयासहरुलाई अवमूल्यन र हामीलाई हतोत्साहित गर्न क्रियाशील भएर लागि पर्छन् । यस्तो अवस्थामा हाम्रो संयुक्त शक्ति संगठनले यस्ता नकारात्मक प्रयास तथा क्रियाकलापलाई हतोत्साहित गर्नेछ ।

हामा प्रतिपक्षी तथा शत्रु र हुनसब्ने शत्रुहरुलाई म यो भन्न चाहन्छु कि हाम्रो कूटनीति र विकासमा जोड राष्ट्रिय सुरक्षा संयन्त्र को विकल्प होइन । हामीले वार्ताका पक्षमा देखाउने तत्परता हामी शोषित हुने कमजुरी पक्कै होइन । हामी हाम्रो मित्रहरु र हाम्रो उद्देश्यको रक्षा गर्न कदापि हिच्कचाउदैनौं र यदि आवश्यक भएमा संसारको सबैभन्दा शक्तिशाली सैनिक बलका आधारमा सबभन्दा बढी हाम्रा जनताको पक्षमा शक्तिशाली रूपमा उभिन्नौं । यो हाम्रो धर्मकी होइन न कि हामीले खोजे विकल्प हो, यो त हाम्रो अमेरिकी जनता समक्ष प्रतिबद्धता हो ।

विश्वव्यापी सद्भावको संरचना विकास गर्न हामीलाई उचित नीति तथा उपायहरु जरुरी पर्छ । म प्राय तीक्ष्ण शक्तिको (Smart power) बारेमा कुरा गर्दै जुन हाम्रो सोचाइ र निर्णयको केन्द्र हो । यसको मतलब हाम्रो व्यवस्थापनमा सम्भव भएसम्म सबै उपायहरुको तर्कसंगत र विवेकी प्रयोग हो । साथै हाम्रो संगठन गर्न सक्ने र एउटै संजालमा संलग्न गराउन सक्ने क्षमताको प्रयोग पनि हो । यसको मतलब हाम्रो सैनिक र आर्थिक शक्ति, हाम्रो उच्चमशीलता र नवीन आविष्कार, प्रयोग र हाम्रो नयाँ राष्ट्रपति र वहाँको समूहको दक्षता र विश्वसनियता हो । यसको मतलब नीति निर्माणमा पुराना विधिहरूको उपयोग पनि हो । यो सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञानको समिश्रण हो ।

Smart power को मतलब पाँच क्षेत्रमा प्रयोग हुने विशेष नीति हो । पहिलो, हामी हाम्रो साझेदारहरुसँग सहकार्य गर्ने माध्यमको सूजना र वृद्धि गर्नेछौं । दोश्रो, हामीसँग असहमति जनाउनेहरुसँग सैद्धान्तिक संलग्नता जारी राखेछौं । तेश्रो, हामी अमेरिकी शक्तिको प्रमुख खम्वाका रूपमा विकासलाई बढावा

दिनेछौं। चौथो, हामी द्वन्द्व प्रभावित क्षेत्रमा नागरिक र सैनिक गतिविधिलाई समायोजन गर्नेछौं र पाँचौ हामी आर्थिक वल र उदाहरणका शक्तिहरु सहित अमेरिकी शक्तिका मुख्य स्रोतहरुलाई बढावा दिनेछौं।

हामो पहिलो प्रस्ताव हाम्रा ऐतिहासिक मित्राप्टहरुसँग सहकार्यका लागि सुदृढ संयन्त्रको विकास गर्ने, हामी उदायमान शक्तिकेन्द्रहरु र वहुप्रिय संस्थाहरुसँगको सहकार्यलाई अगाडि नै भनेकै सैद्धान्तिक र व्यवहारिक तरिकाले जारी राख्नेछौं।

युरोपमा, युरोपियन युनियन र NATO सँग सुधारिएको वहुपक्षीय सम्बन्ध विस्तार गर्ने। म विश्वास गर्वु कि NATO इतिहासमा नै सबैभन्दा ठूलो संगठन / संजाल हो। तर यो शीत युद्धका लागि सुदृढ संयन्त्रको विकास गर्ने, हामी उदायमान वाल्टिक देखि पश्चिममा अलस्कासम्मका लगभग १ अरब जनतामार्फ फैलिएको विशाल लोकतान्त्रिक समुदाय या सञ्जाल हो। हामी NATO गत शताब्दीमा जस्तै यस शताब्दीमा पनि प्रभावकारी हुन सकोस् भन्ने उद्देश्यले यसका रणनीतिक सिद्धान्तहरुलाई आधुनिक र समय सापेक्ष बनाउदै छौं। यसै कममा, हामी हाम्रो मुख्य मित्राप्टहरु जापान, कोरिया, अष्ट्रेलिया, थाइल्याण्ड र फिलिपिन्स र अन्य साभेदारहरुसँग वहुपक्षीय सम्बन्ध साथै अन्तर-प्यासिफिक संस्थासँग सम्बन्ध सुदृढ बनाउन काम गर्दछौं।

त्यस्तै हामी प्रमुख तथा हाल अगाडि बढाउ गरेका मुख्य विश्वव्यापी शक्ति केन्द्रहरु जस्तै चीन, भारत, रुस, ब्राजिल साथै टर्की, इन्डोनेसिया र दक्षिण अफ्रिका लाई एजेण्डा (कार्यसूचि) मा पूर्ण साभेदार बन्नका लागि प्रेरित गर्न विशेष जोड दिनेछौं। म यस काममा विशेष जोड दिन र मेरो व्यक्तिगत प्रतिवद्धता पनि देखाउन चाहन्छु। यी राप्टहरु हाम्रा अन्य धेरै मध्ये केही प्राथमिकताहरु - आणविक अप्रसार, प्रतिआतंकवाद, विश्वव्यापी आर्थिक सुधार, जलवायु परिवर्तन जस्ता साभका समस्याहरु समाधान गर्ने उद्देश्य प्राप्तिका लागि महत्वपूर्ण छन्। हामी यिनै राप्टहरुसँग सहकार्य गर्दै साभका उद्देश्य प्राप्तिका लागि कार्य गरेतापनि आफ्ना सिद्धान्तहरु प्रति अटल र अडिगा नै रहनेछौं।

यसै साता म भारतको भ्रमणमा जाईछु, जहाँ परराप्ट मामला मन्त्री कृष्ण र मैले हाम्रा राप्टहरु बीचका द्विपक्षीय सम्बन्धका बारेमा बृहत कार्यसूची प्रस्तुत गर्नेछौं। जसमा सरकारका सम्पूर्ण दृष्टिकोणहरु प्रप्त हुनेछन्। यसै महिनाको उत्तराधिर्मा सेक्रेटरी गाइथनर र मैले चीनसँगको हाम्रा नयाँ रणनीतिहरु आर्थिक सभाको नेतृत्व गर्ने छौं। यसले आर्थिक मुद्राहरु मात्र समावेश गर्ने छैन किन्तु हामीले सामुहिक रुपमा सामना गर्ने चुनौतिहरुलाई पनि सम्बोधन गर्नेछ। अगष्ट महिनातिर म रसियाको भ्रमण गर्नेछु जहाँ रुसी परराप्ट मन्त्री लामोभ र मैले द्विपक्षीय राप्टपत्रीय समितिको संयुक्त रुपमा अध्यक्षता ग्रहण गर्नेछौं। यी र यस्तै अन्य भेटघाट र छलफलले यस्तै परिणाम आउँछ भन्न सकिदैन तथापि यसले हाम्रा सहकार्यका प्रकृया सम्बन्धमा गतिशील बन्दै यसका सीमाहरु अरु फराकिलो हुनेछन्। साथै हाम्रा असहमति र भ्रमहरु घटाउ जानेछन्। हामीलाई थाहा छ सफलता तुरन्त हात पर्न कठिन हुन्छ र बाटोहरु बाधा अद्व्यन्नरहित हुँदैनन तर हामी यही बाटोमा अडिग रहिरहन दृढ छौं।

परिवर्तनशील संसारका लागि स्थापित विश्वव्यापी तथा क्षेत्रीय संस्थाहरु स्वयं पनि सुधारात्मक तरिकाले परिवर्तन हुन आवश्यक छ। इटालीमा सम्पन्न जी ८ सम्मेलन पछि राप्टपत्रिले भन्नु भएजस्तै हामी त्यस्तो संस्थाको खोजीमा छौं जहाँ क्षमता र दक्षता एकै ठाउँमा समावेश गर्न सकिनेछ।

संयुक्त राप्टसंघदेखि विश्व वैक्सम्म, आइएमएफदेखि जी ८ तथा जी २० सम्म, ओ ए एस र अमेरिकी राप्टहरुको शिखर सम्मेलनदेखि आसियान र एपेक सम्म यी सबै र अन्य संस्थाहरुको पनि भूमिका हुनेछ, तर तिनीहरुको सान्दर्भिकता र समार्थता उनीहरुकै वैधानिकता, संलग्नता साथसाथै आइपर्ने समस्याहरुसँग तिनीहरु कतिको छिरो र जिम्मेवारीपूर्ण तरिकाले समाधान गर्न सक्छने भन्ने कुरामा भर पर्दछ। हामी सरकारी स्तर भन्दा बाहिर पुगेर काम गर्नेछौं। किनकि जनतासँगको सहकार्यले नै २१ औं शताब्दीमा शासन कलामा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ। यसको सशक्त उदाहरण राप्टपत्रि ओवामाको कायारो भाषण थियो जहाँ वहाँले जनतासँगको सम्बाद र जनता देखिनै काम थाल्नु पर्ने कुरामा महत्व तथा जोड दिनुभएको थियो। शैक्षिक आदान प्रदान, उच्चमशील कार्यहरुको शुरुवात र पहुँचभन्दा बाहिर गएर गरिने अन्य कामका लागि वृहत एजेण्डाका लागि हामी कार्यरत छौं। मैले भ्रमण गर्ने हरेक मुलुकमा नागरिक सम्मानलाई सघाउन र आम नागरिक संसारको खोजी गर्दछु। चाहे त्यो बगादमा भएको स्थानीय नागरिकसँगको सभा होस् वा स्थानीय चर्चित टि.भि. कार्यक्रममार्फत युवाहरुसम्म गरिएको पहुँच होस्। अथवा लोकतन्त्रका पक्षधर, युद्ध पीडित विद्युवा वा विद्यार्थीहरुसँगको भेटघाट होस्।

मैले चुनौतिहरु सामना गर्ने कार्यमा जोड दिनका लागि केही विशेष दूतहरू नियुक्त गरेको छु। जसमध्ये विश्वव्यापी महिला मुद्राहरुका लागि विशेष दूत, नयाँ सरकारी निजी साभेदारी निर्माणका लागि दूत र अमेरिकास्थित आप्रवासी समुदायहरुलाई आ आफ्नो मातृभूमिमा आवसरको विकास र बढाउ गर्नका लागि संलग्न गराउने दूतहरु यसका केही उदाहरण हुन्। र हामी परराप्ट मन्त्रालयमा हाम्रो सरकारले सीमा पारी बोल्न र सुन्नका लागि र प्रविधिको बढाउ काम लागि मात्र नभई, यिनै प्रविधिको पहुँचभन्दा बाहिर रहेकाहरुलाई मौका विस्तार गर्न नौला र आधुनिक प्रविधिहरुको प्रयोग गरिरहेका छौं। आम

जनतासँगका साझेदारीका यी कदमहरूले उनीहरूलाई हामीसँग सहकार्य गर्न प्रेरित गर्नेछ, जसले हाम्रो उनीहरु र ती मुलुकका सरकारहरूसँगको साझेदारीलाई सुदृढ र दीर्घकालीन बनाउनेछ।

हामीले हाम्रो साझेदारहरूसँग अभ नरम र व्यवहारिक ढंगले काम गर्ने तरिका अपनाउन थालेका छौं। हो, हामी सबै कुरामा सहमत नहुन सक्छौं, हामी आ-आफ्ना सिद्धान्तमा अडिग भएर पनि अन्य मुद्दाहरूमा एकसाथ काम गर्न सक्छौं। यसर्थ हामी हाम्रो साझेदारहरूलाई हामीसँग सहकार्य गर या छाड भन्ने छैनौं, न त हामी उनीहरूलाई तिमीहरु हाम्रो पक्षमा या विपक्षमा वस्तुपर्छ भन्ने ढिपी नै गर्ने छौं। अहिलेको विश्वमा यो गलत अभ्यास हुनेछ।

उत्तर कोरियाको सम्बन्धमा हाम्रो कूटनीति यसको एउटा ज्वलन्त उदाहरण हो। उत्तर कोरियाको उत्तेजक कृयाकलापहरुको प्रतिउत्तर दिन सुरक्षा परिषद्लाई सहमतिमा त्याउनका निमित हामीले कूटनीतिक प्रयासका लागि प्रशस्त मात्रामा स्रोतहरु परिचालन गच्छौं। मैले मेरा जापान, दक्षिण कोरिया, रुस र चीनका सहकर्मीहरूसँग पटक पटक यस विषयमा कुरा गरें। यस क्रममा हामी सबैको चिन्ताका विषयहरु, सिद्धान्तहरु र सीमाहरूका बारेमा स्पष्ट छलफल गच्छौं र अगाडि बढ्ने मार्ग तय गच्छौं। यसको तत्कालीन प्रतिफल सुरक्षा परिषद्का दुइटा सर्वसहमत कडा निर्णयहरु थिए, जसको परिणाम उत्तर कोरियाले भोग्नु परेको छ। र हामी साथै चीन, रुस र भारतले अन्य मुलुकहरूलाई सुरक्षा परिषद्को यस निर्णय पालन गर्न मन्जुर गराउनका लागि कार्य गर्नेछौं। यसको दीर्घकालिन प्रतिफल अभ कडा संयुक्त प्रयास मार्फत कोरियाली प्रायद्वीपको पूर्ण तथा प्रामाणिक आणविक निस्स्त्रीकरण हुनेछ भन्ने हाम्रो विश्वास छ।

यी साझेदारीहरु निर्माण गर्न र सबल बनाउन समय र धैर्यता आवश्यकता पर्नेछ। र यसकालागि दृढता पनि चाहिन्छ। यसको मतलब तत्कालीन मुद्दाहरूमा ढिलाई हुनेछ भन्ने होइन, र वर्षो लाग्ने मुद्दाहरु अघि नबढाउने बाहाना पनि होइन। यससम्बन्धमा मनपर्न : म्याक्स वेवरको भनाई मलाई मनपर्छ : "राजनीति लामो र पट्यारलाग्दो हुन्छ र यसका लागि प्रवल इच्छा र दृष्टिकोणको जरुरी हुन्छ।" दृष्टिकोणले नै दृढ संकल्प र धैर्यतालाई निर्देशित गर्दछ। अवश्य पनि, दृढ इच्छा भएमा काम नगर्ने बहानाहरूको खोजी गरिन्दैन। म समयले मात्र सबै धाउहरु निको पाईन भन्ने कुरामा सचेत छु। जस्तै प्यालेस्टाइन र इजरायल द्वन्द्वलाई नै लिउँ। त्यसैले अमेरिका र बाँकी विश्वको चाहना अनुरूप शुरुवातका दिनमै हामीले प्यालेस्टाइन र इजरायली जनताले दुई मुलुकमा शान्ति र सुरक्षाका साथ बाँच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि गहन प्रयासको अविलम्ब थालनी गच्छौं। बसोबासको मुद्दा र प्यालेस्टाइनहरूको जीवनावस्था सहज बनाउने र व्यावहारिक प्यालेस्टाइन राज्यको स्थापना गर्ने अवस्थाको सृजना जस्ता विषयमा हामी इजरायलीहरूसँग कार्यरत छौं। विगतका केही दशकदेखि अमेरिकी प्रशासनहरूले प्यालेस्टाइन बसोबासको मुद्दामा समान धारणा राख्दै आएका छन्। हामीले इजरायलले केही ठोस् कार्य गरोस भन्ने चाहेता पनि यी निर्णयहरु राजनीतिक रूपले चुनौतिपूर्ण छन् भन्ने पनि हामीले बुझेका छौं।

अमेरिका वा इजरायल एकै शान्तिका लागि वातावरण बनाउन र सुधार गर्न उत्तरदायी छैनन् भन्ने कुरा हामीले बुझेका छौं। द्वन्द्व निवारणका लागि सबै तर्फ बाट प्रयास र कार्य हुनु जरुरी छ। यसका लागि प्यालेस्टाइनीहरूले सुरक्षा मामलामा पर्हिले गरिएका सकारात्मक प्रयासहरु सुधार र विस्तार गर्न, उत्तेजक कार्यहरु विरुद्ध कडाइका साथ कारबाही गर्न र अर्थपूर्ण वार्तालाई बाधा पुऱ्याउने कार्यहरु नगर्न जरुरी छ।

र हामीलाई यो पनि थाहा छ, कि शान्ति स्थापनातर्फ भएका प्रगतिको उत्तरदायित्व अमेरिका वा इजरायल एकैको हुन सक्दैन। द्वन्द्व निवारणका लागि सबै पक्षको सहभागिता जरुरत पर्छ। सुरक्षाका सबालमा चालिएका सकारात्मक कदमहरूलाई विस्तार र सुधार गर्ने, उक्साहटमा लाग्ने प्रवृत्तिविरुद्ध जर्वेस्त सदम चाल्ने र अर्थपूर्ण समझदारीका सम्भावनालाई न्यून बनाउने कुनै पनि क्रियाकलापवाट टाढै बस्ने प्यालेस्टेनीहरूको दायित्व हो।

त्यसै, प्यालेस्टेनी निकायहरूलाई मन, वचन र कर्मले सहयोग गर्ने, इजरायलसँगको सम्बन्ध सुधारका लागि कदम चाल्ने र त्यहाँका नागरिकलाई त्यस क्षेत्रमा इजरायलको अस्तित्व स्वीकार गर्न र शान्तिलाई आत्मसात गर्न तयार गर्ने दायित्व अरब राष्ट्रहरूसँग छ। २० वटाभन्दा बढी देशले समर्थन जनाएको साउदी शान्ति प्रस्ताव एउटा सकारात्मक कदम थियो। तर, हामी विश्वास गर्छौं कि अझै धेरै गर्ने आवश्यक छ। त्यसैले जसले त्यो प्रस्ताव अगाडि सार उनीहरूलाई हामी अब अर्थपूर्ण कदमहरू चाल्न आग्रह गरिरहेका छौं।

अनवार सदत र समाट हुसेनले महत्वपूर्ण संघार पार गरेका थिए भन्ने उनीहरूको हिम्मत तथा दृष्टिकोणले इजरायलमा शान्तिका लागि नागरिक परिचालन गर्नका साथै दिगो समझदारी विकासका लागि मार्ग प्रशस्त गरेको थियो। प्यालेस्टेनीहरूलाई सहयोग प्रदान गरेर र इजरायलीहरूलाई एउटा मर्यादित अवसर प्रदान गरेर अरब राष्ट्रहरूले पनि त्यसै खालको प्रभाव पार्न सक्छन्। त्यसैले म सबै पक्षलाई भन्न चाहन्छु : शान्तिको सन्देश पठाउनु मात्रै पर्याप्त होइन। तपाईंहरूले संकीर्णता, धृणा र अपमान गर्ने प्रवृत्ति, जसले द्वन्द्व निम्त्याउँछ, त्यसका विरुद्धमा काम गर्ने पर्छ।

हाम्रो दोस्रो नीतिगत माध्यम भनेको कूटनीतिबाट नेतृत्व गर्नु हो चाहे ती शब्दुताका विषयहरू हुन् वा त्यस्ता राष्ट्रहरू हुन्, जससँग हामी विमति राख्छौं। हामी त्यस्ता क्रियाकलापमा विश्वास गर्छौं, जसले हाम्रा इच्छा आकांक्षालाई परिष्कृत गर्नुका साथै हामीलाई हाम्रा सहयोगीहरूसँगको नेतृत्व पीकिमा एउटा उत्तम स्थानमा राख्छन्। हामी सहभागी हुने कुरामा हिच्कचाउन वा डराउन सक्दैनौं। तैपनि केहीले यसलाई ती राष्ट्रहरूले आफैनै जनतामाथि गरेको दमनको समर्थन वा सरलता प्रदर्शन गरेको संकेत भनेर सुझाव दिने गर्नेत्र। म विश्वास गर्दू, त्यो गलत हो। जबसम्म सहभागिताले हाम्रा इच्छा र मान्यताहरूलाई परिष्कृत गरिरहन्छ, त्यस क्रममा आफैलाई अलग गराउनु भनेको केवल मुख्ता मात्र हो। समझदारीहरूले सत्ताको आकलनमा अन्तरदृष्टि तथा टाढाकै भए पनि सम्भाव्यता प्रदान गर्दैन्, जसले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई स्वीकार्य हुने गरी अन्तत एउटा सत्ताको व्यवहार परिवर्तन गराएरै छाड्छ। त्यस्तो एउटा उदाहरण लिखिया पनि हो। वार्ताका सम्भावनालाई कमजोर गर्न खोज्नु भनेको हाम्रा सहयोगीहरूलाई बढी दबाव दिएर उनीहरूको विश्वासलाई नै असफल तुल्याउन खोज्नुजस्तै हो।

यसलाई हृदयंगम गरेर म इरानका सम्बन्धमा थोरै शब्द भन्न चाहन्छु। हामीले बडो उत्साहपूर्वक इरानको निर्वाचनको शक्तिलाई हेत्यौं, जसमा एउटै मात्र प्रवृत्तिले हामीलाई दुखित तुल्यायो। जब सरकारले इरानी जनताको आवाजलाई दबाउन हिंसाको अवलम्बन गर्यो र त्यसपछि, विदेशी नागरिकलाई पकाउ गर्ने, उनीहरूलाई निकाला गर्ने तथा प्रविधिसम्मको पहुँचबाट अलग गराउने र विदेशी पत्रकारहरूलाई पकाउ गरेर आफ्ना गतिविधिलाई ढाक्छोप गर्ने कोसिस गय्यो। तर, हामी र हाम्रा जी द का सहयोगीहरूले प्रष्ट गरेका थियो कि ती क्रियाकलापहरू भर्त्सनायोग्य र अस्वीकार्य छन्।

हामी इरानसँग रहेको हाम्रो पुरातन सम्बन्धबाटे राम्रोसँग जानकार छौं किनभने हामी त्यही पुरातन सम्बन्धकै प्रत्येक दिन चर्चा गरिरहेका हुन्छौं। हामीलाई यो पनि थाहा छ कि इस्लामिक गणतन्त्रसँग कुरा गर्न इकार गरेर इरानको आणिविक हतियारतर्फको यात्रालाई अकोर्तिर मोडने कार्य सफल हुँदैन र आतंकवादलाई भएको इरानको समर्थनलाई घटाउने तथा इरानको आफ्ना जनताप्रति हुने व्यवहारमा सुधार गर्ने कार्य पनि अघि बढ्न सक्दैनन्।

न त राष्ट्रपति न म स्वयंले नै इस्लामिक गणतन्त्रसँगको वाराले नै हरेक सफलतालाई सुनिश्चित गर्दू भन्ने कुनै भ्रम पालेका छौं र निश्चित रूपमा निर्वाचनपछिका केही हप्तामा नै दृष्टिकोणहरू परिवर्तन भइरहेका छन्। तर, हामीले इरानलाई सहभागी हुन गरिरहेको आत्मान तथा यसका नेताहरूसम्म एउटा उत्तरदायी सदस्य भएर अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसँग सामेल हुने कि अभ पृथकीकरणतर्फको ओरालो भर्ने भन्ने दुइमध्ये स्पष्ट रूपमा एउटा छनौट गर्न दिएको विकल्पको महत्व पनि बुझेका छौं। प्रत्यक्ष वाराले नै ती विकल्पको प्रस्तुती र वर्णन गर्ने उत्तम माध्यम प्रदान गर्दू। त्यसै कारणले नै हामीले इराने नेताहरूलाई एउटा गल्ली नै गर्न नहुने अवसरका लागि आग्रह गर्यौः इरानको आणिविक सैन्य क्षमतामाथि कुनै अधिकार छैन। यसलाई रोक्न हामी कठिवद्व छौं। तर, यदि यसअन्तर्गतका कार्यक्रमहरू शान्तिपूर्ण उद्देश्यका लागि नै प्रयोग हुँदैन भन्नेमा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको विश्वास पुनर्स्थापित गर्न सकेको खण्डमा भने इरानसँग नागरिक आणिविक शक्तिमाथिको अधिकार रहन्छ। यदि यसेकीलाई धम्की दिन र आतंकवादलाई समर्थन गर्न छोडे, इरान यस क्षेत्रमा एउटा सकारात्मक शक्ति बन्न सक्छ। यदी मानवअधिकारका प्रतिवद्वाताको पूर्ण पालना गरेको खण्डमा इरानले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायमा पनि जिम्मेवार स्थान ग्रहण गर्नसक्छ। विकल्प ज्यादै स्पष्ट छ। हामी इरानसँगको सहभागिताका लागि तयार रहिरहन्छौं तर काम गर्ने समय अहिले नै हो। अवसरको ढोका अनन्तसम्म खुला रहैदैन।

हामो तेस्रो नीतिगत माध्यम र मेरो विदेशमन्त्रीका हैसियतले व्यक्तिगत प्राथमिकता भनेको अमेरिकी सामर्थ्यको दरो खम्बाका रूपमा विकासलाई उच्चता प्रदान गर्नु र एकीकृत गर्नु हो। हामी विश्वभरका मानिसको जीवनयापनका आधारलाई वस्तुत सुधार गरेर आफ्नो सुरक्षा, समुन्नति र मान्यतालाई परिष्कृत गर्दौं। ती प्रयासहरूले सतहमाथिका साफ्ना समस्यालाई समाधान गर्नुका साथै नयाँ सहयोगीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरेर बहुत विश्वव्यापी समन्वयको आधार निर्माणको जगसमेत बसाल्छन्।

मैले गत साता घोषणा गरेको चारवर्षे कूटनीति र विकास पुनरावलोकनको एउटा मुख्य उद्देश्य भनेको बहुतर विदेश नीतिको एक भागका रूपमा विकास र वैदेशिक सहायतालाई कसरी उपयुक्त तवरबाट निर्माण गर्ने, रकम लगानी गर्ने र यसको परिचालन गर्नु भन्ने रहेको छ। अब यसको सामना गरौं। अधिकांश अन्य विकसित देशको भन्दा हामीले सरकारी बजेटको थोरै अंश मात्र विकास लागि विनियोजन गरेका छौं। साथै, हामीले गरेको खर्चको अति थोरै अंशले मात्र सच्चा र दिगो प्रगतिका लागि सहयोग गरिरहेको छ। रकमको धेरै अंश लक्षित तहसम्म कहिल्यै पुग्न सकेको छैन तर करारका खर्च र तलब उपलब्ध गराउनका लागि यो अमेरिकामा नै रहैदै आएको छ। म गैरसरकारी संस्थासँग थप सहकार्य गर्नका लागि प्रतिवद्व छु तर म चाहन्छु कि हाम्रो करबाट आजिंत डलरको बढीभन्दा बढी प्रभावकारी ढंगले सदुपयोग होस् र यसले ठोस परिणाम ल्याओस्।

जब हामी विकासका लागि थप रचनात्मक, प्रभावकारी र द्रुत सहकार्यको आशा गर्दौं, हाम्रो जोड भनेको राष्ट्र स्वयंले अवलम्बन गरेका समाधानका उपायहरूमा हुनेछ। जस्तै, हामीले हाल हाइटीमा सञ्चालन गरिरहेको पुनर्सुधार र दिगो विकास तथा अफ्रिकी मुलुकहरूसँग अवलम्बन गरेका विश्वव्यापी भोकमरीसम्बन्धी समाधानका उपायहरू। त्यस्तो प्रयासहरू

राष्ट्रहरूलाई परनिर्भर बनाउने गरी तर्जुमा गर्नु हुँदैन । ती केवल आफूनै आधारमा खडा रहन राष्ट्रहरूका लागि सहयोगी साधन मात्र हुन् ।

हाम्रा विकासका एजेण्डाले आर्थिक वृद्धि र सामाजिक स्थायित्वका संवाहक मानेर महिला वर्गलाई केन्द्रविन्दुमा राख्नेछ । महिलाहरूले विश्वको रोग, औक र अशिक्षाको ठूलो अंशलाई लामो समयदेखि आफूसँग राखिरहेका छन् । उनीहरूले विश्वका गरिबहरूको ठूलो हिस्सा ओगटेका छन् । विश्वव्यापी मन्दीले महिला र केटीहरूमा असमान प्रभाव पारिरहेको छ, फलस्वरूप त्यसको असर परिवार, समाज र क्षेत्रीयस्तरमा समेत परेको छ । जबसम्म विश्वभरका महिलाले आफ्नो अधिकार लिन पाउँदैनन्, उनीहरूलाई शिक्षा, स्वास्थ्यसेवा र लाभप्रद रोजगारी उपलब्ध हुँदैन, तबसम्म विश्व प्रगति र समुन्नति अगाडि बढ्न सक्दैनन् ।

हाम्रो चौथो माध्यम भनेको हामी द्वन्द्वमा संलग्न भएको स्थानमा हाम्रा सैन्य र नागरिक प्रयासहरूलाई समन्वयात्मक र परिपूरक ढंगले सञ्चालन गर्नु हो । यो अफगानिस्तान र इराकमा रहेको हाम्रो रणनीतिको मूल जड हो, जहाँ हामी हाम्रा प्रयासहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय सहकर्मीसँग एकाकृत गरिरहेका छौं ।

अफगानिस्तान र पाकिस्तानमा हाम्रो लक्ष्य भनेको अल कायदा र यसका उग्रवादी अतिवादी सहयोगीहरूलाई अवरोध गर्ने, प्रतिवन्ध लगाउने र अन्तत पराजित गर्नेका साथै उनीहरूलाई यी दुवै देशमा फेरि फर्कनवाट रोक्ने हो । अझै पनि अमेरिकीहरू प्रायः सोध्छन, किन हामी हाम्रा युवायुवतीलाई अफगानिस्तानमा उनीहरूको ज्यान जोखिममा पार्न भनिरहेका छौं जबकि अल कायदाको नेतृत्व तह छिमेकी पाकिस्तानमा बसिरहेको छ? ? र यो प्रश्नले एउटा राम्रो जवाफ बोकेको छ: हामी र हाम्रा सहकर्मीहरू अफगानिस्तानमा लडाइँ गर्छौं किनभने तालिवानले अलकायदालाई सरक्षण गरेको छ, तालिवान यसको सहयोगमा निर्भर पर्छ र कहिलेकाहीं गतिविधिमा नै समन्वय गरिरहेको हुन्छ । अर्को शब्दमा भन्तु पर्दा अल कायदालाई निर्मुल पार्न हामीले तालिवानसँग पनि लड्नै पर्छ ।

अब हामी बुझ्न सक्छौं कि सबै तालिवानसँग लडाइँ गर्नेहरूले अलकायदालाई समर्थन गर्दैनन् वा सत्तामा रहेदा तालिवानले अंगिकार गर्ने अतिवादी नीतिमा विश्वास गर्दैनन् । साथै हामी र हाम्रा अफगान सहकर्मीहरू तालिवानको समर्थक भएपनि अलकायदाको विरोध गर्ने, हीतियार विसाउने र अफगान सर्विदानले निर्दिष्ट गरेको स्वतन्त्र र खुला समाजमा सहभागी हुन चाहने जोकोहीलाई पनि स्वागत गर्ने तयार छौं ।

हाम्रा लक्ष्य प्राप्तिका लागि राष्ट्रपति ओबामाले थप १७,००० सेना र ४,००० सैन्य तालिमकर्तालाई अफगानिस्तानमा पठाउदै हुनुहुन्छ । त्यतिकै महत्वपूर्ण कदमका रूपमा हामी प्रत्यक्ष निगरानीमा सयौं अमेरिकी नागरिकलाई अफगान सरकारलाई सबल बनाउनका लागि नयाँ प्रयासको नेतृत्व गर्न पठाउदै छौं । उनीहरूले त्यहाँ कुनै बेला सशक्त रहेको कृषिक्षेत्रलाई पुनर्जीवन दिन, कामहरू सिर्जना गर्न, विधिको साधनलाई उत्प्रेरित गर्न, महिलाहरूका लागि अवसरहरूको विस्तार गर्न र अफगान प्रहरीलाई दक्ष बन्न सहयोग गर्नेछन् । कोही कसैले पनि हाम्रो अफगानिस्तान र यसका जनताप्रतिको प्रतिबद्धतामा शंका नराखे हुन्छ । तर, यसमा अफगानी जनताहरूले आफ्नो भविष्य आफै निर्धारण गर्नेछन् । जब हामी अघि बढ्छौं, हामीले यो पनि भुलु हुँदैन कि अफगानिस्तानमा सफलता हासिल गर्नका लागि छिमेकी पाकिस्तानको नजिकबाट समन्वय आवश्यक पर्छ । म आउँदो शरद ऋतुमा पाकिस्तान भ्रमण गर्दैछु । पाकिस्तान आफै अतिवादी समूहहरूको चरम दबावमा गुज्जिरहेको छ ।

अफगानिस्तान, पाकिस्तान र संयुक्त राज्य अमेरिकाको त्रिपक्षीय समन्वयले आत्मविश्वास बढाउनुका साथै नीतिगत धेरै सवालमा समेत सफलता प्राप्त भएको छ । हाम्रो राष्ट्रिय सुरक्षाका साथसाथै अफगानिस्तानको भविष्यसमेत एउटा स्थिर, प्रजातान्त्रिक र आर्थिक रूपले सक्षम पाकिस्तानमा निर्भर छ । यसका साथै हामीबीचको साझा सुरक्षा र त्यहाँको प्रजातान्त्रमाथिधावा बोल्ने लडाकुहरूलाई लक्षित गरेर अंगिकार गरिएको नयाँ पाकिस्तानी प्रतिबद्धता लाई हामी सम्मान गर्छौं ।

हामीले इराकबाट हाम्रा सेनालाई उत्तरदायीपूर्ण तवरले फिर्ता गराउदै हाम्रो कूटनीति र विकास कार्यक्रमहरूलाई बढावा दिइरहेका छौं । गत महिना हाम्रा लडाकु दस्ता सहर र बजारहरूबाट सफलतापूर्वक अर्कोतर्फ परिचालन गरिएका थिए ।

अहिलेको हामीले सुरक्षाका विषयलाई नागरिक प्रयासमा स्थानान्तरण गराउनमा ध्यान केन्द्रित गरेका छौं, जसले इराकी मन्दीहरूको राष्ट्रिय एकता हासिल गर्ने कदम र उनीहरूका कामलाई सहयोग गर्दै समग्र इराकी क्षमतालाई नै प्रवर्द्धन गर्छ । साथसाथै अमेरिका-इराक रणनीतिक सम्झौता (यूएस-इराक स्ट्राटेजिक फ्रेमवर्क एग्रिमेन्ट) अन्तर्गत रहेर हामी इराकसँग दीर्घकालीन आर्थिक र राजनीतिक सम्बन्ध विकास गरिरहेका छौं । यो सम्झौताले हाम्रो इराक र इराकी जनतासँगको भावी समन्वयका लागि आधार तयार गर्दछ, साथै म यो र यसको कार्यान्वयनका बारेमा आगामी हप्ता वासिड्टनको भ्रमणमा आउने प्रधानमन्त्री मलिकीसँग छलफल गर्न चाहन्छु ।

हाम्रो पाँचौ माध्यम भनेको आर्थिक सबलता र हाम्रा उदाहरणको सामर्थ्यसहितका हामीले प्रभाव पार्नका लागि उपयोग गरेका परम्परागत स्रोतहरूको सबलीकरण गर्नु हो । हामीले यातनामाथि प्रतिवन्ध लगाउनुका साथै ग्रान्टानामो बे बन्दी गृह बन्द गर्ने कार्य सुरु गरेर आफ्ना मान्यतालाई नवीकरण गरिसकेका छौं । साथै हामी विश्वव्यापी मौसम परिवर्तन र मेक्सिकोको लागुओपथ ओसारपसारजस्ता समस्या समाधानका लागि आफैने उत्तरदायी प्रयासहरूमा स्पष्ट छौं । जब मैले मेक्सिकोको लागुओपथ ओसारपसारकर्तासँग अहिले भइरहेको द्वन्द्वसम्बन्धमा हाम्रो भूमिकाबारे कुरा उठाएँ, कहिले आलोचना गरे । तर उनीहरूले कुरा बुझ्न सकेका छैनन ।

हाम्रो दायित्व निर्वाह गर्ने क्षमता, परिवर्तनप्रतिको तत्परता र सही काम गर्ने क्षमता आफैमा हाम्रा महानताका प्रतीकहरू हुन् । तिनीहरू एउटा राष्ट्र र यसको रणनीतिक सम्पति हुन् जसले हामीलाईसेवा प्रदान गर्नका लागि गठबन्धन बनाउन सहयोग गर्न सक्छन् । त्यो पक्कै पनि सत्य हो जब यो आणविक तथा रसायनिक हतियार अप्रसार र मौसम परिवर्तनजस्ता मुख्य प्राथमिकताका विषयमा प्रवेश गर्दछ । राष्ट्रपति औबामा आणविक हतियारविहीन विश्व भन्ने दृष्टिकोणमा प्रतिवद्ध हुनुहुन्छ । साथै उहाँको ती हतियारहरूको विस्तार र त्रासलाई कम गर्नका लागि आवश्यक ठोस कदमहरूप्रति पनि प्रतिवद्धता छ । त्यसका लागि कम्प्रेहेन्सिभ टेस्ट व्यान ट्रिटी र एसटीएआरटी सम्झौतालाई अनुमोदन गराउन सिनेटसँग काम गर्ने, ननप्रेलिफरेसन ट्रिटी फ्रेमवर्क भित्र गहन दायित्व लिने र न्युक्लियर समिटका लागि विश्वभरका नेताहरूलाई आगामी वर्ष वासिड्टनमा ल्याउनेलगायतका कदमहरू पर्दछन् । अब हामीले अरुलाई पनि आणविक हतियारविहीन विश्वको हाम्रो साभा मुद्दालाई परिस्कृत गर्ने कार्यमा सहभागी हुन आग्रह गर्नेपर्दछ ।

हाम्रो प्रशासन उर्जा उत्पादन, प्रयोग र संरक्षण गर्ने तरिकालाई नाटकीय ढंगबाट परिवर्तन गरेर हारितगृहले निकाल्ने र्यांसलाई घटाउनमा प्रतिवद्ध छ । यस प्रक्रियाका क्रममा नयाँ लगानीको बाढी नै आउछ भने लाखौं रोजगारीका अवसरहरू पनि सिर्जना हुन्छन् । अब हामीले अरु राष्ट्रहरूलाई पनि यसका दायित्वलाई पुरा गर्दै स्वच्छ उर्जायुक्त भविष्यका अवसरहरूलाई उपयोग आग्रह गर्नुपर्दछ । विशेष गरेर यो आर्थिक अस्थरताको समयमा विश्वमा हाम्रो क्षमता र दक्षता बढाउनका लागि हामी हाम्रो अर्थतन्वलाई घर भित्रै संख्येण गरिरहेका छौं । यो अहिले अमेरिकी विदेशमन्त्रीका लागि कुनै परम्परागत प्राथमिकता होइन तर, हाम्रो विश्वव्यापी नेतृत्वको खम्बाका रूपमा लिइएको अमेरिकी अर्थतन्त्रमा भइरहेको उपलब्धी र वृद्धिको मजोडादार समर्थन गर्दछु । साथै, म समग्र सरकारको अवधारणाअन्तर्गतकै अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक नीति निर्माणको सवालमा विदेश मन्त्रालयका लागि एउटा उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गर्न प्रतिवद्ध रहेकोछु । हामीले हाम्रो आर्थिक राजकाज - व्यापार र तगानी, व्यभार मिनाहा, ऋणको ग्यारेन्टी, प्राविधिक सहायता, कार्यकृशलता - ले वैदेशिक नीतिका उद्देश्यहरूलाई समर्थन गर्दैन भन्ने निश्चित गर्नका लागि काम गर्नुपर्नेछ । जब हामी स्वस्य विकासका प्रयासबाट सज्जित हुन्छौं, हाम्रो आर्थिक बहिरंग कियाकलापले हालसालका तीता अनुभवलाई घटाएर तथा लाखौलाई गरिबीबाट उन्मुक्त गरेर हामीलाई विश्वव्यापीकरणको उत्तम प्रतिफल दिन सक्छ ।

अन्तमा, म परराष्ट्र र निजामति सेवामा रहेका पुरुष र महिला कर्मचारीहरूमा हाम्रो प्राथमिकताका कुराहरूलाई प्रभावकारी र सुरक्षित ढंगमा लागू गर्नका लागि उनीहरूलाई आवश्यक पर्ने सबै स्रोतसाधनहरू छन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्न प्रतिवद्ध छु । त्यसैले मैले प्रथम पटक व्यवस्थापन र स्रोतसाधनको उपसचिव नियुक्त गरेको छु । त्यसैले हामीले राज्यका र अमेरिकी सहयोग नियोग (युएसएड)का लागि थप सहयोग सुरक्षित गर्नका लागि अत्यन्त मेहनत गरेका छौं । त्यसैले आगामी केही बर्षमा वैदेशिक सहयोगलाई दोब्बर बनाउने दिशामा हामी अघि बढिरहेका छौं । २, त्यसैले हामीले विकासविज्ञ र कूटनीतिज्ञको संख्या उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि गराउनका लागि एउटा योजना लागू गर्न गईरहेका छौं । जसरी हामी अमेरिकी सैनिकलाई लडाईमा जाँदा कहिलै पनि हतियार नलिई जान भन्न सक्दैनै । यदि हामीले कूटनीति र विकासको क्षेत्रमा लगानी गरेन्नै भने द्वन्द्व र त्यसबाट आउने परिणाममा लगानी गर्दागाई हामी सिद्धिनेछौं । मन्त्री गेट्सकै शब्दमा कूटनीति राष्ट्रिय सुरक्षाको महत्वपूर्ण हतियार हो भने जस्तै फ्रेन्क्लिन, जेफरसन र एडम्स्ले पनि वासिड्टनको सेनाका लागि विदेशी सहयोग प्राप्त गरेका थिए । अहिले यी सबै क्राले अत्यन्त महत्वकांक्षी योजना निर्माण गर्न सहयोग पुऱ्याएको छ । तर संसारसँग अब हामीलाई छानौट गर्ने अथवा पर्खने समय दिन सक्दैना । मैले शुरुवातमा भने भै दीर्घकालीन र महत्वपूर्ण कुरालाई तत्कालै एकपटक शुरुवात गर्नुपर्दछ । हामी महत्वपूर्ण परिवर्तनका संवाहक र त्यसका साक्षी दुवै हों । हामी मुकदर्शक हुन सक्दैनै र हुनुपनि हुदैन ।

हामी हिंसात्मक अतिवाद, आणविक हतियार, ग्लोबल वार्मिङ र मानवअधिकार उल्लंघनबाट मुक्त विश्वका लागि परिवर्तनका वहावहरू सिर्जना गर्न लागि परेका छौं । साथै सबैभन्दा माथि रहेर धेरै ठाउँका धेरै मानिसहरू ईश्वरले प्रदान गरेको संभव्यताकासाथ एउटै विश्वमा वस्न सक्नेछन् । हामीले निर्माण गर्न खोजको समन्वयकलाले हाम्रो सामर्थ्यलाई दबाउन वा फुटाउनका लागि नभएर समस्याको समाधानका लागि प्रयोग गरेर ती सबै लक्ष्यहरूलाई अग्रगति दिने छ । यो नै अमेरिका तथा सबै राष्ट्रहरूकालागि प्रगतीको कला हो ।

दुईसय ३० वर्ष भन्दा पहिले थोमस पाइनले भन्नु भएको थियो, त्यो चिज जसले विश्वलाई फेरी सुरु गर्न सक्छ त्यो हाम्रो सामर्थ्य भित्रै छ । आजको नयाँ र धेरै फरक जमानामा हामीलाई त्यो सामर्थ्य प्रयोग गर्नका लागि बोलाईएको छ । म

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਗਢ੍ਹ, ਹਾਮੀਸੱਗ ਸਹੀ ਰਣਨੀਤਿ, ਸਹੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਰ ਸਹੀ ਨੀਤਿਹੁਲਕਾ ਛਨ, ਹਾਮੀਸੱਗ ਸਹੀ ਰਾ਷ਟ੍ਰਪਤਿ ਹੁਨੁਹੁਨਕਾ ਰ ਹਾਮੀਸੱਗ ਭਵਿ਷्यਪ੍ਰਤਿ ਖੁਲਾ, ਪ੍ਰਤਿਵਦ, ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਅਮੇਰਿਕੀ ਜਨਤਾਹੁਲਕਾ ਛਨ्।

ਅब ਹਾਮੀ ਸਕੈਲੇ ਗਨੈਂ ਪਨੈਂ ਕਾਮ ਸੰਵਾਹਨ ਨੈ ਹੋ । ਸਕੈਲਾਈ ਧੇਰੈ ਧੇਰੈ ਧਨਿਆਦ ।

#####